

Bizim Hikâyemiz

CHO NAM-JOO

BİZİM HİKÂYEMİZ

Cho Nam-joo

Özgün Adı: 우리가 쓴 것 (*URIGA SSEUN GEOT*) by 조남주 (*Cho Nam-joo*)
© *Cho Nam-joo*, 2021

İlk baskısı Minumsa Publishing Co., Ltd., Seoul tarafından yayımlanmıştır.

© 2025 YAN PASAJ YAYINEVİ, İSTANBUL, TÜRKİYE

Hakları Minumsa Publishing Co., Ltd.'den, The Grayhawk Agency Ltd. iş birliği ve Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Bu kitap Literature Translation Institute of Korea (LTI Korea) desteği ile yayımlanmıştır. / This book is published with the support of the Literature Translation Institute of Korea (LTI Korea).

ISBN: 978-625-95623-2-2

Baskı: Haziran 2026

Çeviri: Tayfun Kartav

Editör: Eda Okuyucu

Sayfa Tasarım: Bahadır Erşık

Kapak Tasarım: Deniz Yükselci Karagöz

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnş. San. ve Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mh. Devekaldırımı Cd. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi No: 6/13 Bağcılar/İstanbul

Sertifika No: 81860

YAN PASAJ YAYINEVİ

Barbaros Mh. Başak Cengiz Sok. Kent Plus 3352 Ada 7I C2 Blok K:3 D:15

Ataşehir/İstanbul

Sertifika No: 81987

info@yanpasaj.com

www.yanpasaj.com

Bizim Hikâyemiz

CHO NAM-JOO

Korece aslından çeviren: Tayfun Kartav

YAN | PA
SAJ

Cho Nam-joo Güney Kore, Seul'de doğdu. Ehwa Kadın Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden mezun oldu ve dokuz yıl boyunca senaristlik yaptı. On sekizden fazla dile çevrilen *Kim Jiyeong, Doğum: 1982* (A7 Kitap, 2021) romanı, kültürel bir fenomen hâline gelerek bir milyondan fazla satış adedine ulaştı. Cho Nam-joo kitaplarında toplumsal cinsiyet ayrımcılığı, annelik, kadının görünmeyen emeği ve kadınların gündelik yaşamdaki zorluklarını ustalıkla ele alır.

Tayfun Kartav lisans ve doktorasını Erciyes Üniversitesi Kore Dili ve Edebiyatı Bölümünde, yüksek lisansını ise Seoul National University Korece Öğretmenliği alanında tamamladı. Türkiye'deki Kore Cumhuriyeti Büyükelçiliği ve Kore Kültür Merkezi bünyesinde tercüman olarak çalıştı, Güney Kore'de yaşadığı yedi yılı aşkın sürede çeşitli kurumlarda görev aldı. 2010 yılından bu yana Koreceden Türkçeye birçok eser çeviren Kartav, 2025 yılında LTI Korea çeviri ödülüne layık görüldü.

İÇİNDEKİLER

Ume Ağacının Altında	7
Yanlış Yazmak	32
Evden Kaçış	54
Kim Hanım Bilir	75
Hyunnam'a Mektup	95
Kuzey Işıkları Gecesi	117
Kız Çocuğu Büyüyünce	157
İlk Aşk 2020	179
Yazarın Son Sözü	196

Ume Ağacının Altında

Mutfak rafından ilk yardım çantasını aldım. İçinde üç ay kadar yetecek tansiyon hapı paketleri, dört küçük göz damlası kutusu, son günlerde sürekli kaşındığım için verilen krem, baharda elimi yakınca aldığım yanık merhemi, sindirime yardımcı ilaçlar, ağrı kesiciler, bantlar, dezenfektan gibi acil durumlar için gerekli şeyler ve Japon yakısı vardı. Son kullanma tarihi geçmiş iki göz damlası ve yanık merhemi ise “Atmalıyım, atmalıyım,” diyerek hep ertelediklerimdi. Kısa süre önce gelinim *Madecassol* ararken kutuyu karıştırmıştı anlaşılan. Muhtemelen son kullanma tarihi geçenleri görmüştü ama görmezden gelmiş de olabilirdi.

Sarı kapaklı damla günde iki kez, mavi kapaklı ise günde dört kez kullanılmalıydı. Mavi kapaklıdan iki gözüme de birer damla damlattım; ansızın bir yanma, gözlerimi açamayacak denli keskin bir sızı...

Metro istasyonunun önünde bir göz kliniği vardı. Ne görmeye yardımcı oluyorlar ne de insanı kibarca karşılıyorlar ama kliniğin birinci katındaki eczacıyı sevdiğimden yine de oraya

giderdim. Eczanenin kapısını ilk açtığım andaki şaşkınlıkla karışık sevinci hâlâ anımsarım. Eczacı, saçlarını hiç boyatmamış, bembeyaz tellerini gevşekçe toplamış yaşlı bir kadındı.

Eczacı, küçük bir kutudan daha da küçük plastik göz damlaları çıkarıp her birine keçeli kalemle “Günde iki kez”, “Günde dört kez” diye yazdı. Sonra mavi kapaklı olanı hafifçe sallayarak “Biraz yakar ama etkilidir. Ben de mevsim geçişlerinde arada bir kullanıyorum. Uzun süre kullanılabilen bir ilaç değil; eğer bir hafta sonra hâlâ kaşıntın devam ederse tekrar gel,” dedi.

Sonra ilacın içeriğinin ve kullanım talimatlarının basılı olduğu kâğıt keseye göz damlalarını koydu ve kesenin bir kenarını üçgen biçiminde katladı. Eczacının keseyi katlayıp oluşturduğu, “köpek kulağını” andıran bu kıvrımı severim. Ne kesenin ağzını kapatmaya yarıyor ne de kulp yerine geçiyor ama o mutlaka bir kez katlayıp öyle uzatıyor. “İlaçları koydum, açıklamaları da yaptım, artık gidebilirsin,” dercesine sade bir vedayı anımsatıyor. Hem görünüşü de sempatik geliyor bu kıvrımın.

Gözlerimi birkaç kez kırptırdım ve iri gözyaşı damlaları süzölmeye başladı. Yazık ki göz damlası da boşa gitmiş oldu. Kıyafetimin yeniyle gözyaşlarımı silerken bunun damla değil, hakikaten gözyaşı olduğunu düşündüm. Üzgün olduğumdan değil, gözyaşlarım aktığından hüzünleniyordum. Mutfak penceresinin ötesindeki kuru dallar rüzgârda hafif hafif salınıyordu.

Büyük ablam Geum-ju’nun kaldığı huzurevinin birinci katında genişçe bir dinlenme salonu bulunuyordu. Binanın pencereleri ufaktı ve camları folyoyla kaplıydı, bu yüzden

bunaltıcıydı; ama dinlenme salonunun sadece bir duvarına boydan boya pencere açılmıştı ve pencerenin ötesinde bir ume ağacı görülüyordu. Her gidişimde en az bir kez ablamla bu pencerenin önüne otururduk. Ablam elimi tutar, çiçekler dökülmeden tekrar gelmemi söylerdi. Beyaz çiçekler dökülmeden iki kez daha gittim. Yapraklar yeşile büründüğünde de gittim, kuruyup dökülürken de. Ama o, her seferinde “Neden anca şimdi geldin?” diye soruyor, çiçekler solmadan yine gelmemi söylüyordu.

Ablamın gözleri iyi görmüyordu, dişlerinin çoğu yoktu, diş etleri ise tamamen çekilmişti ve damarları tıkalı olduğu için iki kez kateter uygulaması yapılmıştı. Bunlar bunaklık belirtileri değildi. Bunaklıkla ilgisi olmayan, sıradan yaşlılık belirtileriydi sadece. Oysa yaşlanmak hastalık değil midir? Yaşlanmak da bir hastalık mıdır? Onu daha sık görmem gerektiğini düşündüm.

Ablam birkaç kez canının şeftali çektiğini söylemişti ama mevsimi olmadığı için konserve şeftali aldım. Yüzünü benimkine yaklaştırıp her konuştuğunda ağzından ağır bir koku geliyordu; bu yüzden bir şişe gargara da attım çantama. Kullanabilir mi, bilmiyorum. Bakıcı hemşire, ona çok düşkün. Geçen gidişimde gargaradan söz açmıştım, “Yanlışlıkla yutarsa başına iş açılır bak,” diye bir temiz uyarmıştı beni.

“Zaten ağzından böylesine kesif bir koku geliyorken gargara yetmez, öyle değil mi?”

Ablam pek su içmez, ağzını sürekli açık tuttuğu için de dudakları hep çatlardı. Bakıcı hemşire, dudaklarına biraz krem sürünce dudaklarını birbirine sürttü. Bakıcı hemşire ise ona uzun uzun bakıp, “Ne kadar güzelsiniz,” dedi.

“Efendim?”

“Gerçekten çok güzelsiniz.”

Ablam ömrü boyunca gözlerini kısıp ağzını sımsıkı kapattığından, dudaklarının kenarları ile kaşlarının arasına bıçakla oyulmuşçasına derin çizgiler yerleşmişti. Ömrünce et suyunun buharıyla yoğrulan teninin pürüzsüzlüğüyle övünmüştü ama restoran işini bıraktıktan sonra o pürüzsüzlük kayboldu, yerine sarhoşların suratlarındaki gibi koyu bir kızarıklık geldi. Şimdi ise yüzünde yaşlılık lekeleri de belirmeye başlamıştı. Güzel olduğu söylenen yüz bu muydu?

“Krem sürdüğümde dudaklarınızı açıp kapatın. Losyonu elinizin üstüne sürdüğümde de parmak uçlarınızla yanaklarınıza ve alnınıza noktalar hâlinde dokundurup yavaşça yayın. Öyle gelişigüzel sürmek yok. Çay fincanını mutlaka alttan bir elinizle tutun, kitabı da ortasından açıp kırılmasın diye özenle çevirin. Kendinize bakın biraz.”

Çocukken yoksul anne babasının yokluğunda kardeşlerine bakmış, evlenince de beceriksiz kocasının yükünü sırtlanmış; beş çocuğunu da besleyip okutmuş bir kadındı ablam. Aslında fazla klişe bir hikâye bu. Onu düşündüğümde aklıma ilk gelen ifade, yine klişe olacak ama “Ne yaman kadın,” olur.

Onun okumayı bu kadar sevdiğini de bilmezdim. İki kolunu ileri doğru olabildiğince uzatıp kitabı gözlerinden uzak tutuyor, yarı kısık gözlerle bütün gün okumaya devam ediyormuş. Odasında, birinci kattaki ortak salonda, yemekhanede... Okuyor da okuyormuş. Gelini artık büyük puntolarla basılmış kitaplar da olduğunu söyleyip *İyi Düşünceler* dergisinin büyük harfli baskısını huzurevine düzenli aboneliklerle göndermiş, birkaç tane de popüler deneme kitabının büyük puntolu baskısını alıp bırakmış.

Bir gün, öğle uykusuna dalmış ablamın elinde *İyi Düşünceler* dergisi vardı. “Okurken hep uyuyakalıyor,” dedi bakıcı

hemşire. Ben de usulca dergiyi elinden alırken, “Zevk alıyor mu peki?” diye sordum.

“Pek emin değilim. Günlerce aynı sayfayı açık bıraktığı da çok oluyor. Sanki elinde tutmak hoşuna gidiyor.”

“Onun böyle bir okuma merakı olduğunu bilmiyordum.”

“Demanslı hastalar böyle oluyor. Kimisi gizlemeden, süslemeye çalışmadan, eskiden nasılsa öyle davranıyor; kimisi de yıllarca bastırıp yapamadığını zihni serbest kalınca ortaya çıkarıyor.”

Ablam sonradan kiliseye gitmeye başlamıştı. Ona durup dururken mi imana geldiğini; tanrıya, dirilişe, cennete gerçekten inanıp inanmadığını sordum. “Eğlenceli geliyor,” dedi. Onun yaşındaki yeni inananlar için hazırlanmış bir İncil dersi programı varmış; bu yüzden çarşambaları bile kiliseye gidiyormuş. Her gün kendi kendine bir okuma planı çıkarıyor, İncil’i okuyup satır satır kopyalıyormuş. Öğrenciler kendi aralarında tartışmalar da yapıyormuş. Sonra çantasını açıp bana İncilini, defterini ve kalem kutusunu gösterdi.

“Az önce gelirken pembe ve gök mavisi fosforlu kalemler aldım.”

Yine de saçma sapan bir şeylere kapılmamış olmasına seviniyordum. Çocuklarını büyütmüş, restoranı da devretmişti; bundan sonra ne kadar boş, ne kadar sıkıcı gelirdi hayat ona. Böyle zamanlarda eğer gönlünü bir saadet zincirine, bir reklam merkezine ya da sahte bir dine kaptırsaydı, işte o zaman gerçekten felaket olurdu. Neden ille de kilise, neden İncil dersleri; o küçücük harflerle yazılmış buyrukları gerçekten görebiliyor muydu, bunların hiçbirini merak dahi etmiyordum.

“İyi yapmışsın. İster kilise olsun ister tapınak, insanın gönlünü bağlayacak bir yer bulması iyidir,” dedim.

Ama ablam laf olsun diye ortaya attığım bu sözleri hiç

kulak vermeden geçti. Ben de onun dinini, inancını, esenliğini çoktan unutmuştum zaten.

Dolmuştan şehirlerarası otobüse, oradan da servis aracına geçerek bir buçuk saatte huzurevine vardım. Çocukları onu tabii ki en yakın huzurevine yatırmışlardı; ama bu yolculuk bana ağır geliyordu. Bir gidip gelmekle bile gün bitiveriyordu. Gözlerim artık iyi görmediği için yolda kitap okumak yoruyor, başım döndüğünden bir şeyler dinlemek de zor geliyor. Son zamanlarda otobüste uyku bile tutmuyor. Öylece dalgın dalgın camdan dışarı bakarken, ne kadar zamanım kaldığını, hiçbir şey yapmadan geçirdiğim bu dakikalardan pişmanlık duyup duymayacağımı düşünüyorum.

Huzurevi binası “匚” biçimindeydi; ortasındaki içe doğru kıvrılan bölümde ufak bir avlu bulunuyordu. Beton zeminin etrafına alçak bir taş duvar örülmüş, içine toprak doldurularak bahçe yapılmıştı. Koca bir ume ağacı ve adını bilmediğim yabani otlar, kır çiçekleri... Bunlar huzurevinin tek doğası sayılırdı. Dışarıdan bakıldığında eski ve alçak binayla birlikte fena görünmüyordu. Ama içerideki ortak salondan bakıldığında yol, arabalar ve karşıdaki apartman inşaatı arasında duran o ume ağacı tuhaf bir yabancı gibiydi. Kovulmuş, itilip kakılmış, sonunda rastgele bir yere tutunmuş yaşlı bir yolcu gibi.

Budanmış ağacın kuru dalları derli toplu duruyordu ama canlı mı yoksa ölü mü olduğunu kestirmek zordu. Bir zamanlar, ablamların da kısa süreliğine gözü kara bir zenginlik yaşadığı günlerde, oturma odalarında birkaç bonsai saksısı vardı. Enişteme bunların yapay olup olmadığını sormuştum. Küçücük saksıların içindeki o minik ağaçların gerçekten canlı olduğunu hiç aklıma getirmemiştim. Eniştem uzun uzun

bonsainin faydalarını, güzelliğini, değerini anlatmıştı. Ama yine de anlayamamıştım. Bana göre, ağaçlar ancak başka ağaçlarla, dağlarla, gökyüzüyle, bulutlarla bir arada durduğunda güzeldi. Böyle evin içine tıkıldığında insana nasıl bir haz verebilirdi ki? Eniştemse, “Doğru söylüyorsun baldız,” demekle yetinmişti.

“Gerçek şu ki kendi bedenimden daha büyük bir ağacı dilediğim gibi biçim verip şekillendirerek şu küçücük saksıda yaşatmanın ayrı bir zevki var. Koca doğayı avcumun içine almışım gibi.”

Yaprak uçlarına burnumu yaklaştırmıştım. Birkaç kez derin nefes alınca önce keskin ve metalimsi, pası andıran bir koku gelmişti burnuma. Sonra hırsla, iştahla koklamaya başlamıştım. Kâğıt, toz toprak ve ahşap kokusu... Dağda ya da ormanda duyulan nemli ağaç kokusu değil, uzun süre kapalı kalmış eski bir çekmece açıldığında gelen koku gibiydi bu. Demek böyle de yaşanıyordu. Böyle de sürdürülebiliyordu hayat.

Ume ağacına bakarken işte o kokunun yeniden bir yerlerden uçup geldiğini hissediyordum. O bonsai saksıları şimdi nerelerdeydi kim bilir...

Ablam odasında yalnızdı. Öğle uykusundan uykusunu alamayarak uyandığında bana sitemkâr gözlerle baktı.

“Dong-ju, neden anca şimdi geldin?”

“Seni uyandırdım galiba.”

“Hayır, uyumuyordum ki.”

Duvardan destek alarak yarı uzanmış vaziyetteki ablamın yanına oturdum.

Ondan bir anda önceden ısıtılmış bez kokusu geldi. Belki de ıslak bir havluyla silinmişti.

“Ne güzel kokuyorsun, abla.”

“Dong-ju.”

“Hıh?”

“Neden anca şimdi geldin?”

“Üzgünüm. Bizim torunun doğduğunu sana söylemiş miydim? Son zamanlarda bakıcı izinli, gelinle birlikte öğleden sonraları biz bakıyoruz. Tüm işi gelinim yapıyor, bense sadece bakmakla bile yoruluyorum, hiçbir şey yapamıyorum. Biliyorsun, ben de seksene merdiven dayadım.”

“Dong-ju.”

“Hıh?”

“Benim kız da doğurdu nihayet. Birazdan kocası çorba almaya gelir.”

“Evet, senin sayende bol bol et suyu içti, sütü de iyi gelir onun.”

“Yo, bebeği görmeye gelmedim diye kırılmış, canı sıkılmış.”

Sanırım bu, ablamın işlettiği sollongtang¹ restoranının en iyi günleriydi. O zaman ablam, çocuklarının okul harçlarını ödeyip evlendirebildiğini, uykusuz kalsa da yorgun hissetmediğini, yemese de aç olmadığını söylerdi. Büyük kızı doğum yaptıktan sonra ona bol bol et suyu içirebildiği için de memnun olduğunu anlatırdı. Ama anlaşılan, büyük kızının gönlü pek hoş değildi. Zaman ne kadar hızlı geçiyor; o bebek şimdi otuzunu geçmiş, hafta sonları huzurevine geliyor, büyükannesine çocuklarından bile fazla özen göstererek bakıyordu.

“Dong-ju.”

“Bana böyle seslenmen hoşuma gidiyor.”

“Dong-ju olduğun için Dong-ju diyeceğim tabii, başka ne diyeyim?”

¹ Sığır kemiği çorbası. (ç.n.)

Güç bela adımı değiştirmiştim ama kimse yeni adımı kullanmıyordu. Bankaya ve muhtarlığa bile gidip uğraşmıştım. Kocam, “Yaşlılar ancak hastanede isimlerini kullanırlar, neden bu yaşta isim değiştirirler ki,” diye alay etmişti benimle. Ne karşı çıkmış ne destek vermişti bana, sadece görmezden gelmişti. Bir kere söz etmiş ve sonrasında isimle ilgili hiçbir şey söylememişti. Kocamın cenazesinden sonra yaptığım ilk iş isim değişikliği için başvurmak olmuştu. Belki birileri duysa, tam da bunu beklediğimi düşünebilirdi.

Ablalarımın isimleri güzeldi. Büyük ablamınki “altın inci” anlamına gelen Geum-ju, ikinci ablamınki “gümüş inci” anlamına gelen Eun-ju, benimki ise “en son doğan kız” anlamına gelen Mal-nyeo. Tam adım Kim Mal-nyeo. Çocukken ismimden nefret eder, çok ağlardım. Yaşıtlarım için çok tuhaf sayılmasa da ablalarımın isimleriyle karşılaştırıldığında göze batıyordu. Okulda neyse, ama evde bile daha başka, güzel bir isimle çağrılmak isterdim; oysa annem, “Zaten değerli ve özel bir ismin varken böyle konuşman iyi değil,” diye azarlar, sustururdu beni. İsmim sayesinde iki erkek kardeşim oldu. Ama annemin dileğini yerine getiren, kardeşlerimi bize kazandıran bu isim bana ne vermişti acaba?

Toy davranışlı küçük ablam, benimle Mal-nyeo, Mal-nyeo diye dalga geçtiğinde, büyük ablam benden bile daha çok kızardı ona. Bu ismin “modası geçmiş, köylüce” olduğundan başka bir şey diyemezdim ama annemi yumuşak bir dille ikna etmesi için büyük ablam hep devreye girerdi. “Bizimki Geum-ju ve Eun-ju’yken, neden onunki hiç değilse ‘bakır inci’ anlamına gelen Dong-ju değil de Mal-nyeo? Ya bir gün onu kalabalıkta filan kaybedersek farklı bir isimle nasıl bulacağız? İki erkek kardeşi var, neden hâlâ ‘son kız’ anlamına gelen Mal-nyeo deniyor? Anne, bir oğlan daha mı doğuracaksın

yoksa?” Şimdi düşününce komik geliyor ama o zamanlar, büyük ablamın tüm bu mantıklı sorularına annem sadece “Sus artık,” diye yanıt verirdi.

Büyük ablam, yetişkinler yokken bana alçak sesle, “Dong-ju” der, büyüyünce ismimi değiştirebileceğimden bahsederdi. Ama ben yetişkin olduktan sonra da kırk yıl boyunca Mal-n-yeo olarak yaşadım. Altmış yaşımı çoktan geçtikten sonra kimliğimi değiştirip Kim Dong-ju oldum ve yeni nüfus cüzdanımı alır almaz hemen büyük ablamın yanına koştum. Ablam benimkinden bile dokunaklı bir ifadeyle ve gözleri dolarak, “Dong-ju, Dong-ju’dur tabii ya,” dedi.

“Dong-ju.”

“Hıh?”

“Eun-ju’nun ameliyatı iyi geçmiş mi?”

“Evet.”

“Ne güzel.”

“Gerçekten iyi geçmiş.”

Küçük ablam, ellili yaşlarında rahim kanseri ameliyatı geçirdi. Rahmi ve yumurtalıkları alındı, ardından radyoterapi gördü. Sanırım tedavi, kanserin pelvisteki diğer organlara yayılmasını önlemek içindi. Ablam çok zorlanmıştı. Yine de hastaneye düzenli olarak gidip cesurca tedavisine devam etti, sonunda tamamen iyileşti ama yirmi yıl sonrasında akciğer kanserinden hayatını kaybetti.

Hayatında bir dal sigara bile içmemişken, etrafında da sigara içen kimse yokken neden akciğer kanseri olduğunu anlayamadığını söylerdi. Yine de yüzünde büyük bir umutsuzluk ya da haksızlığa uğramışlık ifadesi yoktu. “Demek ki kanserle epey düşman kesilmişiz,” diye kıkırdayınca, istemsizce ben de ona karşılık vermiştim. Gece vakti odamda tek başıma yatarken,

her şey birden çok acıklı ve korkutucu gelmişti. Neden gülmüş-tü? Ve ben de neden, üstelik içimden gelmeden aynı şekilde gülmüştüm? Bütün gece bunun pişmanlığını yaşamıştım.

Artık yapılacak bir şey kalmamıştı. Ablam yalnız başına yaşadığı eski daireye döndü. Büyük kızı işten izin alıp tamamen oraya taşındı, ablama baktı. Ayrıca bir hemşire tutmuştu; hemşire haftada iki-üç kez eve geliyordu. Ablamın fiziksel durumunu gözetiyor, ağrı kesici ve vitaminlerini veriyor, ilaçlarını temin ediyordu. Ablamla yeğenimin hikâyelerini dinliyor, onlara öğüt ve teselli veriyordu. Ölümüne hazırlıklı olmaları gerektiğini de tembihlemişti. Böylece bütün çocukları ablamın son anlarında yanında olabilmışti.

Ben de ablamlara sık sık uğrardım. Genellikle eski günlerden konuşurduk. “Hatırlıyor musun, en çok söylediğim cümleydi o”, “Hatırlıyor musun, o ev”, “Hatırlıyor musun hani o olay”, “Hatırlıyor musun, o söz,” derken bolca gülüşürdük. Ablamla ikimiz küçükken geceleri aynı yorganı paylaşır, fısıldaya fısıldaya saatlerce konuşurduk. Annem de hemen uyu-mamız için bizi hep azarlar, telaşeye düşerdi.

Bir keresinde mısır almıştım. Ablam biraz kendine gel-mişti; oturma odasında gazeteleri serip karşılıklı oturduk, ya-vaşça mısırı soyup tüylerini temizledik. Ablam radyoterapiye dair bir anısını anlatıyordu.

“Benim için çok zordu.”

“Zor olmuştur elbette.”

“Sıcak falan değil dediler ama resmen alev aldığımı hisset-tim. Kül gibi yanıyordum sandım.”

“Böyle hissetmen normal.”

“Çok ağladım, bağırdım hatta.”

Ablam titredi, sonra şöyle ekledi:

“Yine de bu sayede, şimdi burada yaşlı kız kardeşimle

oturmuş mısırları böyle soyabiliyorum işte. O zamanlar ne yapabilirim diye çırpınıyordum; şimdi geriye dönüp bakınca, o çabamın iyi bir şey olduğunu düşünüyorum.”

“Yalnızca ben mi yaşlandım abla, sen de bayağı yaşlandın.”

Biz yan yana ögle uykusuna yatarken, yeğenim mısırları kaynatmıştı. Uykulu hâlimle tatlı mısır kokusu geldi burnuma.

Koku, rüyama girip eski anıları depreştirdi. Avlusu geniş o ev, dar sundurma, çekmece üstüne düzgünce katlanıp konulmuş ince yorgan, yorgandan gelen kumaş kokusu, nişasta kokusu, yaz kokusu. Annemin koltuk altının kokusu, yemek kokusu, yanık kokusu, toprak kokusu... Annem, ablalarım ve kardeşlerim sırtlarını dönmüş... Güneş batıyor. Hüzünle sundurmanın altına saklanıp hıçkıra hıçkıra ağladım. Uyumakta olan sarı köpek yaklaşıp gözyaşlarımı yaladı.

“Teyze!”

Yeğenimmiş. Şaşkın bir yüzle gözyaşlarımı siliyordu.

“Rüyada ne gördün de böyle ağlıyorsun?”

“Saçma bir rüya işte.”

“Teyze sen de var ya hakikaten...”

Ablamla ben çocukken yaptığımız gibi mısır tanelerini uzun uzun ısırma yarışına giriştik. Ben bir çırpıda on iki tane kopardığıma sevinirken ablam on üç tanesini koparmıştı. Ne kadar çabalasam da on ikiyi geçemedim ve sonunda yenilgiyi kabullendim. Ablam on üç mısır tanesini bir lokmada ağzına atıp kıkır kıkır gülmüştü.

Soğumaya yüz tutmuş mısır taneleri yeterince sertti, kolay ezilmiyordu. Her bir tane ağzımda dönüp azı dişlerimin arasında ezilince ince kabuğu pat diye çatlıyor, o zaman eti dışarı taşıyordu. Hafiften tatlıydı. Bir şey kazanmak için yapılmayan masumane bir yarış, çocukça bir kahkaha, yapış yapış mısır taneleri...

Bunlar küçük ablamla olan son anılarımdı. Ablam bir pazar akşamı, çocuklarının vedalaşmalarını tek tek dinledikten sonra gözlerini kapamıştı. Güzel hâliyle hafızamda kaldığı için hâlâ küçük ablama minnettarım.

Sakin bir şekilde kabullenebileceğimi sanmıştım. Ablamla yeterince zaman geçirmiş, pek çok şey konuşmuştuk; o zamanlar ablam her zamanki gibi zeki ve neşeliydi. Belki de bu yüzden daha çok pişmanlık duyuyorum. Ya tedavi görseydi, kandırılmayı göze alıp kansere iyi geldiğini söyleyen çeşitli kocakarı ilaçlarını deneseydi, onlardan biri mucizevi bir şekilde onu kurtaramaz mıydı? O zaman şimdi de karşılıklı oturup birbirimize yaşlandık diye takılır, kıkır kıkır gülebilirdik.

Bu yaşımda, birinden haber alamayınca “Öldü mü acaba?” diye düşünüyorum. İnsanların ölümü artık çok yakın ve doğal bir şey. Üstelik ben kocamı kaybettim, oğlumu da ondan önce uğurladım. O zaman gerçekten yaşayamam sanmıştım ama bir şekilde yine yaşıyor insan. Onların hiç tadamadığı şeyleri tadıp hiç gidemedikleri yerlere giderek bu güzel dünyayı yalnızca benim yaşıyor olmamın verdiği bir hüznün var içimde. Ama yine de ablamın öldüğü gerçeği zaman zaman kalbimi bıçak misali delip geçiyor.

Doğduğum andan itibaren bana benzeyen yüzüyle karşımda duran bir insandı o. Çocukken neredeyse her gün kavgaya ederdik. Ama sonra yine elinden tutup okula giderdim; elimde babamın yazdığı adresle ilk iş günümde de onun elini tutarak evden çıkmıştım. Evlendikten, çocuk doğurup büyüttükten sonra bile, benden tam iki yıl önce evlenmiş ve iki yıl önce ilk çocuğunu doğurmuş olan ablamın ardından yürüyormuşum gibi hissederdim. Bir gün benim de ölebileceğimi ilk kez ablam ölünce gerçekten hissettim.

* * *

Büyük ablam ortak dinlenme odasına çıkmak istedi. Önce sıkıldığını söyleyip kendisi gitmek istedi ama tekerlekli sandalyeye oturmak, yürütecii kullanmak ya da benim koluma girmek istemiyordu; beni epey uğraştırdı. Koridor duvarı boyunca uzanan korkuluğa tutuna tutuna yürüdü ama sadece bacaklarında değil, kollarında da güç kalmadığından sık sık takatsiz bir hâlde çömeldi. Zorlukla asansör önüne vardığımızda birden tuvaletinin geldiğini söyledi. İlle de kendi odasındaki tuvaleti kullanmak istiyordu. Ben yalnız yürüsem hemen varırdım ama onun için bu mesafe bir muammaydı. Koridordaki ortak tuvaletin kapısını aceleyle açıp abartılı bir şekilde, “Bizim evin tuvaletinden daha temiz, hem kimse de yok,” dedim. Ablam cevap vermeden inatla kendi odasına doğru ilerlemeye devam etti.

Mecburen ben de onu izleyerek ağır adımlarla ilerledim. Ablam sağ duvardaki korkuluğa sağ kolunu atıp bedenini dayadı, sağ kolunun altından ise sol elini uzatıp korkuluğu kavradı. Gövdesinin ağırlığını korkuluğa verip iki ayağını neredeyse aynı anda kaldırarak bir adım attı. Sonra düşecekmiş gibi öne eğilip bir karış ilerideki demiri yakaladı, sonra tekrar bir adım attı, eğildi, adım attı; bunu defalarca tekrarladı. Elbisesi kaymış mıydı, yoksa o tek tarafını yukarı mı çekmişti bilmiyorum; geniş hasta elbisesinin iki paçasının boyu farklıydı. Sağ paçası sürekli ayağına dolanıyordu. Yirmi dakika yürümüş gibi hissettim ama odaya girip saate bakınca sadece sekiz dakika geçtiğini gördüm.

İçeri girdi ama tuvaletini yapamadığını söyledi. Uzun süre oturduktan sonra kalktı. O sırada bile sabunla parmak aralarıyla uçlarını ve tırnak altlarını özenle köpürterek yıkadı, kusursuzca duruladı. Bu kadar titiz olmasına rağmen neden